

Hierbij nodig ik u uit voor een bijeenkomst van Contact Groep Gezondheid en Chemie (CGC) en de Nederlandse Vereniging voor Veiligheidskunde (NVVK) over

Behavioural Based Safety: werkt het?

**Donderdag 18 januari 2007, om 13.30 uur in het Vergadercentrum LaGare,
Centraal Station Den Bosch**

(Boven het Centraal Station van Den Bosch, <http://lagare-denbosch.nl>, tel.: 073 - 69 00 515)

Behaviour Based Safety (BBS) programma's zijn vrij populair, vooral bij de grotere bedrijven. Deze programma's gaan ervan uit dat de veiligheid positief kan worden beïnvloed door gedragsinterventies. Hoewel ze gezien worden in de bredere context van veiligheidsmanagementsystemen is het vertrouwen in de resultaten van deze programma's doorgaans zeer groot. Er zijn een aantal commerciële versies beschikbaar, waaronder het bekende STOP-programma van DuPont. Er is nogal wat discussie over BBS. Critici beweren dat de klassieke 'blaming the victim' uitleg van ongevallen en incidenten met BBS weer in ere is hersteld en dat oorzaken van ongevallen, incidenten en rampen ten onrechte worden beperkt tot gedragsdeterminanten.

De bijeenkomst 'Behavioural Based Safety, werkt het?' start met een presentatie over organisatiecultuur en de invloed van cultuur op de slaagkans van BBS programma's. In een tweede presentatie wordt een voorbeeld gegeven van een aanpak bij Corus waar gedrag niet de focus van de veiligheidsinterventies is geweest, maar het resultaat van die interventies. Na de pauze zullen drie sprekers voorbeelden en resultaten geven van BBS-programma's in hun bedrijven.

Programma

13.00   Ontvangst met koffie en thee

**13.30 - 13.40   Mededelingen uit het bestuur van de CGC en de NVVK
Opening door de dagvoorzitter Paul Swuste**

**13.40 - 14.05   Organisatiecultuur en veiligheidsgedrag
(Frank Guldenmund, TU Delft)**

Cultuur is een bekend begrip, maar het wordt niet altijd eenduidig gehanteerd. Het is een sociaalwetenschappelijk construct dat zich op verschillende niveaus manifesteert. Het wordt gedeeld in een groep mensen die hun cultuur door gemeenschappelijke ervaringen - vaak door schade en schande - hebben gevormd. Cultuur is daarom functioneel en dus lastig te veranderen. Cultuur kan op verschillende aggregatieniveaus worden bestudeerd, maar in het geval van veiligheidscultuur wordt de organisatie als studieobject gehanteerd. Onderscheiden worden de academische aanpak, de analytische aanpak en de praktijk aanpak. Ook wordt de relatie tussen cultuur en gedrag besproken.

14.05 - 14.30   Blij omdat je lacht

(Peter Booster, Corus)

Veiligheidsbewustzijn, wat is dat eigenlijk? Ga je uit van de bestaande cultuur om processen en gedrag te beïnvloeden, of juist niet? Bij Corus is een duidelijke keuze gemaakt die tot opmerkelijke resultaten leidt. De basis van de aanpak is ontwikkeld tussen 1998 en 2001 bij een middelgroot productiebedrijf van Corus en vervolgens doorontwikkeld in IJmuiden bij Corus Staal BV voor de Services-tak. In het eerste project is meer dan 95% reductie van verzuimongevallen bereikt en bij het onderhoud een afname

van 80% in 1 jaar tijd voor de 'Lost Time Injuries' maar ook voor de meldingen.

14.30 - 14.50 Pauze

14.50 - 15.15 Behaviour Based Safety. Ervaringen in de basischemie. Case Prayon
(Stefan Goethaert, Prayon)

Einde 2001 werd door de directie van Prayon beslist om in de twee Belgische productievestigingen te starten met een programma rond het uitvoeren van observatierondgangen. Hiertoe werd een beroep gedaan op de expertise van DuPont Safety Resources en werden 48 personen getraind volgens de SMAT (Safety Management Audit Training) methodiek. In de afgelopen 4 jaar werd de aanpak volgens Prayon format verder ontwikkeld. Er worden jaarlijks ongeveer 100 rondgangen uitgevoerd door duo's van Prayon-medewerkers, waarbij observaties worden verricht inzake veiligheidsgedrag.

15.15 - 15.40 Wat gedrag??.....DISCIPLINE!!!

(Bert Zandvoort, DOW)

Bij Dow is zeker 15 jaar praktijkervaring met verschillende klassieke gedragobservatie-programma's. Inhoudelijk zijn de programma's een variatie op het thema zonder dat er werkelijk iets nieuws werd geïntroduceerd. De verschillen zitten met name in de motivatie voor de deelnemers. Dit is tevens een indicatie van het probleem met dergelijke programma's. Hebben deze het resultaat gebracht die we er van verwachten? Is de gedragscomponent in de oorzaken van ongevallen werkelijk zo groot als wordt beweerd? En, wat is dat gedrag? Is het tijd voor iets nieuws? Een verkenning.

15.40 - 16.05 Samen veilig

(Rob Verkerke, Yara)

Leren kijken door zowel een technische bril als een gedragsbril. Dat lukt met vallen en opstaan. De 'on geplande' BBS-observatie: onveiligheid zien, direct aanspreken en overleggen met betrokkenen: hoe kan het per direct veiliger? En hoe kan de veiligheid structureel worden verbeterd? De veranderingsstrategie: van bottom-up naar top-down.

16.05 - 16.30 Discussie

16.30 Afsluiting

Achtergronden sprekers

Frank Guldenmund studeerde psychologie in Leiden. Hij werkt sinds 1992 bij de sectie Veiligheidskunde van de Technische Universiteit Delft, eerst als toegevoegd onderzoeker, later als universitair docent. Sinds 1997 houdt hij zich bezig met het begrijpen en beschrijven van veiligheidscultuur, waarover hij nationaal en internationaal gepubliceerd heeft.

Peter Booster heeft een loopbaan gehad in verschillende productiegerelateerde omgevingen. Na de postdoctorale mastercursus 'Management of Safety Health and Environment' (MoSHE) van de Technische Universiteit Delft is hij als projectleider veiligheid gestart in een aluminium smelterij. De laatste jaren is hij hoofd veiligheid van de Servicetak van Corus staal BV.

Stefan Goethaert is sinds 2000 site manager van de Puurs plant van Prayon in België (200 werknemers). Hij is Burgerlijk Scheikundig ingenieur (KU-Leuven) met aanvullende diploma's in veiligheid, milieu en management. Hij is lid van het Uitvoerend Comité van Prayon NV en Gastdocent bij de KU-Leuven en enkele hogescholen. Hij is lid van diverse beroepsverenigingen en Raden van Bestuur waaronder Fedichem Vlaanderen, VOKA.

Bert Zandvoort Volgde de opleiding Scheikunde aan de Universiteit Groningen. Hij is meer dan 40 jaar werkzaam in de chemische industrie. Begonnen bij AKZO, daarna Upjohn Polymer en vervolgens bij Dow. Hier bekleedde hij verschillende functies waaronder in QC, TS&D/R&D, productie, personeelszaken, contractorrelaties, EH&S. De laatste tijd werkt hij als wereldwijde expert voor verschillende EH&S-onderwerpen. Hij is nu werkzaam bij Dow-vestiging Terneuzen als EH&S-specialist. Hij is voorzitter van het CCvD-VCA en bestuurslid van de Stichting Samenwerken voor Veiligheid (SSVV) en lid van de werkgroep veiligheid van de VNCl.

Rob Verkerke is van oorsprong cultureel antropoloog, gespecialiseerd in organisatiecultuur. Is tevens Certified Management Consultant en lid van de Orde van Organisatie-Adviseurs. Na zijn advieservaring in de arbodienstverlening faciliteert hij als Change Manager verschillende projecten op het gebied van cultuurverandering waaronder BBS.

De Contactgroep Gezondheid en Chemie stelt zich voor:

De Contactgroep Gezondheid en Chemie (CGC) heeft als doel het uitwisselen van informatie over de gezondheid van de mens in relatie tot chemische factoren en het bevorderen van een netwerk van mensen werkzaam op dit terrein. Dit wordt gerealiseerd door het organiseren van themamiddagen voor bedrijfsartsen, veiligheidskundigen, arbeidshygiënisten, toxicologen, medisch-milieukundigen en milieugezondheidskundigen. De middagen worden, afhankelijk van het thema, georganiseerd in samenwerking met de Nederlandse Vereniging voor Arbeidshygiëne (NVvA), de Nederlandse Vereniging van Veiligheidskundigen (NVVK), de Nederlandse Vereniging voor Toxicologie (NVT), de Nederlandse Vereniging van Medisch Milieukundigen (NVMM) en de Nederlandse Vereniging voor Arbeids- en Bedrijfsgeneeskunde (NVAB). De CGC wil vooral een verbindend platform zijn tussen deze specialismen met een multidisciplinaire benadering van gezondheid en chemie. De themamiddagen bieden de mogelijkheid om al deze verschillende specialisten bij elkaar te brengen en zo multidisciplinaire netwerken te laten ontstaan.

Meer informatie over programma's van de CGC kunt u vinden op de website van de Nederlandse Vereniging voor Arbeidshygiëne: www.arbeidshygiene.nl. Kies eerst 'bijeenkomsten' en daarna 'CGC'. U vindt daar de programma's en ppt-files van eerdere CGC-bijeenkomsten. Als lid van de CGC ontvangt u uitnodigingen voor alle bijeenkomsten.

Tijdens de bijeenkomst worden uitsluitend aan leden van de CGC (door de CGC) en leden van de NVVK (door de NVVK) certificaten van deelname uitgereikt ten behoeve van (her)certificering.

Aanmelden als lid van de CGC kan via info@epsnet.nl (kosten € 40,00 per jaar)

De volgende bijeenkomsten van de CGC zijn op
15 maart, 21 juni, 20 september en 15 november 2007